

maatschappijkunde CSE BB

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Aanleveren scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit VO.

Voorts heeft het College voor Toetsen en Examens op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet College voor toetsen en examens de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende aspecten van de artikelen 36, 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit VO van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de directeur van de school van de gecommitteerde toekomen. Deze stelt het ter hand aan de gecommitteerde.

- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.
- 4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het behaalde aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examinerator en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examinerator. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke corrector aanwijzen. De beoordeling van deze derde corrector komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Toetsen en Examens van toepassing:

- 1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinerator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met correctievoorschrift. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
  - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
  - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
  - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
  - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
  - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
  - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;

- 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Als het antwoord op een andere manier is gegeven, maar onomstotelijk vaststaat dat het juist is, dan moet dit antwoord ook goed gerekend worden. Voor het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Toetsen en Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.
- NB1 *T.a.v. de status van het correctievoorschrift:*
Het College voor Toetsen en Examens heeft de correctievoorschriften bij regeling vastgesteld. Het correctievoorschrift is een zogeheten algemeen verbindend voorschrift en valt onder wet- en regelgeving die van overheidswege wordt verstrekt. De corrector mag dus niet afwijken van het correctievoorschrift.

NB2 *T.a.v. het verkeer tussen examinerator en gecommiteerde (eerste en tweede corrector):*
Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht. Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten. Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht. Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.

NB3 *T.a.v. aanvullingen op het correctievoorschrift:*
Er zijn twee redenen voor een aanvulling op het correctievoorschrift: verduidelijking en een fout.

Verduidelijking

Het correctievoorschrift is vóór de afname opgesteld. Na de afname blijkt pas welke antwoorden kandidaten geven. Vragen en reacties die via het Examenloket bij de Toets- en Examenlijn binnenkomen, kunnen duidelijk maken dat het correctievoorschrift niet voldoende recht doet aan door kandidaten gegeven antwoorden. Een aanvulling op het correctievoorschrift kan dan alsnog duidelijkheid bieden.

Een fout

Als het College voor Toetsen en Examens vaststelt dat een centraal examen een fout bevat, kan het besluiten tot een aanvulling op het correctievoorschrift.

Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt door middel van een mailing vanuit Examenblad.nl bekendgemaakt. Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt zo spoedig mogelijk verstuurd aan de examensecretarissen.

Soms komt een onvolkomenheid pas geruime tijd na de afname aan het licht. In die gevallen vermeldt de aanvulling:

- Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe.
en/of
- Als de aanvulling niet is verwerkt in de naar Cito gezonden Wolf-scores, voert Cito dezelfde wijziging door die de correctoren op de verzamelstaat doorvoeren.

Dit laatste gebeurt alleen als de aanvulling luidt dat voor een vraag alle scorepunten moeten worden toegekend.

Als een onvolkomenheid op een dusdanig laat tijdstip geconstateerd wordt dat een aanvulling op het correctievoorschrift ook voor de tweede corrector te laat komt, houdt het College voor Toetsen en Examens bij de vaststelling van de N-term rekening met de onvolkomenheid.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen zijn geen vakspecifieke regels vastgesteld.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt 1 scorepunt toegekend.

Politiek en beleid

1 A

2 B

3 B

4 C

5 B

6 D

7 maximumscore 2

	juist	onjuist
1 Beleidsambtenaren zijn werknemers in dienst van de overheid.	X	
2 Beleidsambtenaren verliezen hun werk na de verkiezingen.		X
3 Beleidsambtenaren vallen onder de politieke verantwoordelijkheid van het dagelijks bestuur.	X	
4 Voorbeelden van beleidsambtenaren zijn makelaars en tandartsen.		X

indien vier antwoorden juist	2
indien drie of twee antwoorden juist	1
indien minder dan twee antwoorden juist	0

Vraag	Antwoord	Scores
8	maximumscore 2	
	<ul style="list-style-type: none"> • De mogelijkheid die te herkennen is (een van de volgende): <ul style="list-style-type: none"> – een openlijke actie (of een vorm daarvan zoals demonstreren/protesteren/betogen) – het contact opnemen met politici • een andere mogelijkheid is (voorbeelden van juiste antwoorden): <ul style="list-style-type: none"> – lobbyen – overleg in adviesorganen – oprichten van een politieke partij – inschakelen van politieke partijen – naar de rechter stappen – een petitie indienen – een burgerinitiatief indienen – gebruikmaken van officiële inspraakmogelijkheden tijdens het besluitvormingsproces 	<p>1</p> <p>1</p>
	<i>Opmerking</i>	
	<i>Als deel 1 van het antwoord fout is, dan kan dat wel goed gerekend worden indien het bij deel 2 genoemd wordt.</i>	
9	B	
10	C	
11	maximumscore 1 coalitiepartijen	
12	maximumscore 2 bestuurslaag het Rijk = 3 bestuurslaag de provincie = 1 bestuurslaag de gemeente = 2	
	indien drie antwoorden juist	2
	indien twee antwoorden juist	1
	indien minder dan twee antwoorden juist	0
13	maximumscore 2	
	<ul style="list-style-type: none"> • Nee, • want de lokale partijen hebben 13 zetels en ze hebben minstens 16 zetels nodig voor een meerderheid 	<p>1</p> <p>1</p>
14	C	

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

15 maximumscore 2

	juist	onjuist
1 Een republiek heeft een koning als staatshoofd.		X
2 Een republiek kan een democratie, maar ook een dictatuur zijn.	X	
3 In de Nederlandse monarchie wordt het staatshoofd om de vier jaar gekozen.		X
4 In de Nederlandse monarchie zijn de ministers verantwoordelijk voor de uitspraken van het staatshoofd.	X	

indien vier antwoorden juist 2
indien drie of twee antwoorden juist 1
indien minder dan twee antwoorden juist 0

16 C

17 C

18 maximumscore 2

	juist	onjuist
1 Nederlandse politieke partijen houden zich bezig met het inrichten van de samenleving als geheel.	X	
2 Nederlandse politieke partijen doen mee aan verkiezingen.	X	
3 Nederlandse politieke partijen bepalen alles wat er in de krant komt te staan.		X
4 Nederlandse politieke partijen bepalen welke godsdiensten in Nederland zijn toegestaan.		X

indien vier antwoorden juist 2
indien drie of twee antwoorden juist 1
indien minder dan twee antwoorden juist 0

Criminaliteit en rechtsstaat

---

19 maximumscore 2

- Het begrip dat op de puntjes in tekst 8 ingevuld moet worden is preventief, 1
- want (een voorbeeld van een juist antwoord) de politie probeert incidenten te voorkomen 1

Vraag	Antwoord	Scores
20	B	
21	<p>maximumscore 2</p> <p>Voorbeelden van juiste antwoorden zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> – psychische of gedragsproblemen – een onveilige opvoeding – problematisch drank- en/of drugsgebruik <p>per juist antwoord</p>	1
22	C	
23	B	
24	A	
25	C	
26	<p>maximumscore 2</p> <p>1 = officier van justitie / openbaar aanklager</p> <p>Ook goed rekenen: OM / Openbaar Ministerie</p> <p>2 = advocaat</p> <p>3 = verdachte</p> <p>4 = rechter</p> <p>indien vier antwoorden juist</p> <p>indien drie of twee antwoorden juist</p> <p>indien minder dan twee antwoorden juist</p>	<p>2</p> <p>1</p> <p>0</p>
27	B	
28	B	

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

29 maximumscore 2

Slachtoffers hebben het recht

	juist	onjuist
om bij zware misdrijven tijdens de zitting te kunnen spreken.	X	
om via de officier van justitie een schadevergoeding te vragen.	X	
om een rechter te kiezen.		X
op Slachtofferhulp.	X	

indien vier antwoorden juist	2
indien drie of twee antwoorden juist	1
indien minder dan twee antwoorden juist	0

30 maximumscore 2

- De materiële gevolgen van criminaliteit zijn te herkennen, 1
- want in tekst 13 staat het volgende citaat (een van de volgende): 1
  - “Zo zijn netten van doelen kapot getrokken en reclameborden stukgetrapt.”
  - “Over het algemeen hebben we al last van vernielingen, maar de afgelopen anderhalve week is het heel erg.”

of

- De immateriële gevolgen van criminaliteit zijn te herkennen, 1
- want in tekst 13 staat het volgende citaat: “De voorzitter van de voetbalclub vindt de gebeurtenissen erg jammer.” 1

Ook goed rekenen:

- De immateriële gevolgen van criminaliteit zijn te herkennen, 1
- want in tekst 13 staat het volgende citaat: “Over het algemeen hebben we al last van vernielingen, maar de afgelopen anderhalve week is het heel erg.” 1

Opmerking

De scorepunten alleen toekennen bij een combinatie van juiste antwoorden.

31 A

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

32 maximumscore 2

Andere rechten die verdachten hebben zijn (twee van de volgende):

- het recht te weten waarvan hij/zij verdacht wordt
- het recht op hulp van een advocaat/raadsman vanaf het moment van in verzekeringstelling
- het recht om een advocaat te krijgen (de politie moet de verdachte hierop wijzen)
- het recht om te zwijgen
- het recht om voor een beperkte tijd vastgehouden te worden
- het recht op een eerlijk proces voor een onafhankelijke en onpartijdige rechter
- het recht om onschuldig te zijn totdat de rechter de verdachte schuldig heeft bevonden
- het recht om voor een beperkte tijd in voorlopige hechtenis te worden gehouden
- het recht dat er rekening gehouden wordt met bijzondere kenmerken van de verdachte bijvoorbeeld leeftijd of toerekenbaarheid
- het recht op een tolk
- het recht op het laatste woord

per juist antwoord

1

33 maximumscore 2

- Ze heeft een geschreven regel overtreden, 1
- want (voorbeeld van een juist antwoord): diefstal is een delict dat in het Wetboek van Strafrecht staat 1

34 C

35 C

5 Aanleveren scores

Verwerk de scores van alle kandidaten per examiner in de applicatie Wolf. Cito gebruikt deze gegevens voor de analyse van de examens. Om de gegevens voor dit doel met Cito uit te wisselen dient u ze uiterlijk op 25 mei te accorderen.

Ook na 25 mei kunt u nog tot en met 8 juni gegevens voor Cito accorderen. Deze gegevens worden niet meer meegenomen in de hierboven genoemde analyses, maar worden wel meegenomen bij het genereren van de groepsrapportage.

Na accordering voor Cito kunt u in Wolf de gegevens nog wijzigen om ze vervolgens vrij te geven voor het overleg met de externe corrector. Deze optie is relevant als u Wolf ook gebruikt voor uitwisseling van de gegevens met de externe corrector.

6 Bronvermeldingen

---

tekst 1	naar: trouw.nl van 4 oktober 2019
tekst 2	bndestem.nl van 31 januari 2020
afbeelding 1	rtvnoord.nl van 27 november 2019
tekst 3	rtvnoord.nl van 27 november 2019
tekst 4	naar: ad.nl van 29 november 2019
tekst 5	naar: nos.nl van 20 maart 2020
tekst 6	naar: omroepwest.nl van 20 augustus 2019
tabel 1	bron: denhelder.nl van 12 juli 2020
tekst 7	naar: ad.nl van 22 maart 2020
tekst 8	naar: volkskrant.nl van 24 januari 2020
tekst 9	naar: destentor.nl van 13 januari 2020
tekst 10	naar: parool van 22 november 2019
tekst 11	naar: nu.nl van 30 januari 2020
tekst 12	naar: destentor.nl van 18 januari 2020
tekst 13	naar: ad.nl van 25 maart 2020
tekst 14	naar: parool.nl van 1 november 2019
tekst 15	naar: tubantia.nl van 6 december 2019